

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 640/2015-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. decembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Bartkom, Advokátska kancelária JUDr. Martin Bartko – JUDr. Silvia Bartková, Piaristická 6667, Trenčín, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 37/2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. marca 2015 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta

porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 37/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že v napadnutom konaní sťažovateľka žiada len vyporiadať svoje bezpodielové spoluvlastníctvo po rozvoze jej manželstva s odporcom. Vo veci sa však malo podľa jej tvrdení uskutočniť len jedno pojednávanie a to 12. decembra 2012, na základe čoho je presvedčená, že vo veci *„vznikajú zbytočné prietahy, ktoré neboli do dnešnej doby riadne odstránené, a preto sťažovateľke nezostalo nič iné, len požiadať o ochranu svojich základných práv a slobôd Ústavný súd SR...“*

Sťažovateľka považuje v právnom štáte za nepripustné, aby v súdnom konaní o vyporiadanie BSM, ktoré predstavuje štandardnú rozhodovaciu agendu všeobecných súdov a od ktorého výsledku závisí ďalšia existencia osoby, ktorá bola nútená opustiť spoločný majetok manželov, sa za 3 roky uskutočnilo len jedno súdne pojednávanie a aby znalecké dokazovanie na ocenenie bežného hnutel'ného a nehnuteľného majetku trvalo 27 mesiacov.“

Nadväzne na uvedené sťažovateľka poukazuje na porušenie princípov právneho štátu v napadnutom konaní, obzvlášť princípu právnej istoty odkazujúc na aplikovateľnú judikatúru ústavného súdu. Pri rozhodovaní ústavného súdu žiada zohľadniť efektívnosť a primeranosť postupu okresného súdu v danej veci, najmä či úkony okresného súdu *„viedli a mohli viesť k rýchlejšiemu prejednaniu a rozhodnutiu veci, a tým k odstráneniu právnej neistoty v jej právnych vzťahoch. Je vecou súdu (sudcu) aký postup pre prejednanie konkrétnej veci zvolí, avšak v tomto smere je sťažovateľka jednoznačne toho názoru, že postup zvolený Okresným súdom Trenčín v právnej veci o vyporiadanie BSM spôsobil v konaní zbytočné prietahy a neúmerne ho predĺžil. Svojím postupom tak Okresný súd Trenčín sťažovateľke nezabezpečil ochranu jej práv zabezpečených a garantovaných Ústavou SR a Dohovorom a neodstránil právnu neistotu v jej majetkových a rodinných“*

vzťahoch.“. V tejto súvislosti sťažovateľka poukazuje na skutočnosť, že „bola nútená opustiť spoločnú nehnuteľnosť účastníkov ako bývalých manželov a doposiaľ si nemôže zlepšiť adekvátne bývanie, napriek tomu, že spoločný rodinný dom jej patrí v rovnakom pomere ako odporcovi, ktorý v dome bývať zostal“.

Výšku požadovaného finančného zadosťučinenia (5 000 €) sťažovateľka odôvodňuje závažnosťou a dĺžkou porušovania svojich práv, ako aj naliehavosťou potreby riešenia svojej bytovej otázky a stabilizovania jej rodinného života.

Na základe uvedeného sťažovateľka žiada, aby ústavný súd vydal vo veci takéto rozhodnutie:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj jej základného právo na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 14C/37/2012 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 14C/37/2012 sa prikazuje konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ] sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 5.000, EUR...

4. [REDAKOVANÉ] sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia v sume 355,72 EUR...“

II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (mutatis mutandis I. ÚS 12/01, I. ÚS 124/03, III. ÚS 263/03, III. ÚS 218/07).

1. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej je primeraná celková dĺžka, tempo a plynulosť súdneho konania obsahom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a nie práva

podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (pozri napríklad uznesenia ústavného súdu o prijatí sp. zn. III. ÚS 223/03 z 15. októbra 2003 a sp. zn. III. ÚS 165/2005 z 9. júna 2005).

K naplneniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy teda dochádza vtedy, ak príslušný zákon umožňuje, aby sa fyzická osoba alebo právnická osoba domáhali svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Tohto práva sa však možno domáhať v súlade s čl. 51 ústavy len v medziach zákonov, ktoré vykonávajú ustanovenia čl. 46 ústavy. Zmyslom práva na súdnu ochranu je tak umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúca povinnosť súdu vo veci konať. Ak osoba uplatní svoje právo v súlade so zákonom ustanovenými podmienkami, orgány súdnej moci majú povinnosť umožniť každému, aby sa uplatnením práva zaručeného čl. 46 ústavy stal účastníkom súdneho konania (II. ÚS 14/01). Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd musí osobe (právnickej aj fyzickej) umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z toho postavenia vyplývajú (II. ÚS 132/02).

Zo sťažnosti, ako aj zo zistení ústavného súdu je zrejmé, že okresný súd v právnej veci sťažovateľky neodmietol konať, konanie nezastavil ani iným procesným úkonom nedal najavo, že nemieni v danej veci meritórne rozhodnúť. Pritom je potrebné zdôrazniť, že namietané porušenie označeného základného práva sťažovateľka odôvodňuje len poukazom na zbytočné prieťahy v súdnom konaní. Sťažovateľka teda nepreukázala, že by postup okresného súdu mohol viesť k záveru o existencii príčinnej súvislosti medzi jeho konaním a možným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Takýto návrh je preto potrebné považovať za zjavne neopodstatnený, keďže ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98), a preto ho podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy odmietol už pri jeho predbežnom prerokovaní.

2. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola... v primeranej lehote prejednaná... súdom.

Ústavný súd na základe svojej konštantnej judikatúry berie do úvahy, že odmietnuť sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú možno „vzhľadom na skutočnosť, že celková doba konania pred súdom..., ako aj postup zákonného sudcu nesignalizovali reálnu možnosť zbytočných prietáhov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (II. ÚS 109/03), „argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie“ (II. ÚS 93/03), resp. že „na základe skutočností uvedených v sťažnosti nemožno postup súdu považovať za taký, ktorý by signalizoval pri predbežnom prerokovaní možné porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (III. ÚS 204/09).

K týmto ustáleným právnym názorom ústavný súd v zhode so svojou doterajšou judikatúrou poznamenáva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy [i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 154/03, I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04)].

Z obsahu sťažnosti je zrejmé, že v čase jej podania ústavnému súdu trvalo napadnuté konanie na prvom stupni všeobecného súdnictva približne tri roky bez toho, aby bolo vo veci meritórne rozhodnuté.

Nahliadnutím do vyžiadaného spisu okresného súdu týkajúceho sa napadnutého konania ústavný súd zistil, že označené konanie sa začalo 27. februára 2012 a po vykonaní prípravných úkonov okresný súd nariadil termín pojednávania najskôr na 3. október 2012

(termín pojednávania bol odročený pre ospravedlnenú neprítomnosť právneho zástupcu odporcu) a následne na 12. december 2012, kedy aj okresný súd vykonal výsluch účastníkov konania s tým, že pojednávanie odročil na neurčito pre účely vykonania znaleckého dokazovania. Okresný súd následne štyrmi uzneseniami z 18. januára 2013 nariadil znalecké dokazovanie znalcami z viacerých odborov (stavebníctvo, bytové zariadenie, elektrotechnika, doprava a umelecké diela), v priebehu roku 2013 spis postupne zapožičal viacerým ustanoveným znalcom, z ktorých traja v tom istom roku aj podali svoje znalecké posudky. V období od 31. januára 2014 do 7. apríla 2015 ústavný súd nezistil žiaden relevantný procesný úkon súdu smerujúci k meritórnemu rozhodnutiu vo veci, pričom vec bola od 21. mája 2014 do 4. novembra 2014 pridelená na konanie inej sudkyňi okresného súdu z dôvodu dlhodobej pracovnej neschopnosti pôvodne pridelenej zákonnej sudkyňi. Po podaní sťažnosti na zbytočné prietahy v konaní sťažovateľkou predsedovi okresného súdu zo 17. marca 2015 zákonná sudkyňa vo veci nariadila termín pojednávania na 24. jún 2015, na ktorom účastníci konania spochybnili závery znaleckého posudku znalca z odboru stavebníctva, pričom pojednávanie bolo odročené pre účely doplnenia znaleckého posudku a prípravy ďalšieho dokazovania. Doplnenie znaleckého posudku bolo nariadené uznesením č. k. 14 C 37/2012-398 z 3. novembra 2015.

Ústavný súd konštatuje, že celková dĺžka súdneho konania, ktorá v čase prerokovania sťažnosti dosahovala viac ako 3 roky, signalizuje možnosť vzniku zbytočných prietahov, ktoré by mohli mať za následok porušenie práv zaručených čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, avšak zistené konkrétne okolnosti prípadu, ako aj argumenty formulované sťažovateľkou neodôvodňujú záver o takej intenzite porušenia týchto práv, ktoré by odôvodňovali prijatie sťažnosti na ďalšie konanie. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na zložitejšiu povahu v skutkovej (a dôkaznej) rovine prípadu vyžadujúcu nariadenie znaleckého dokazovania viacerými znalcami z rôznych znaleckých odborov, ako aj potrebu doplnenia už dosiaľ vykonaného znaleckého dokazovania vzhľadom na skutočnosti, ktoré vyšli najavo na poslednom pojednávaní uskutočnenom vo veci, čo sčasti odôvodňuje doterajšiu dĺžku konania.

Možno uzavrieť, že v doterajšom priebehu konania absentuje rozsiahlejšia neefektívna činnosť okresného súdu, na ktorú by bolo potrebné prihliadať, a do obsahu ústavou a dohovorom označených práv relevantne zasiahla v zásade iba nečinnosť okresného súdu v roku 2014 zapríčinená dlhodobou pracovnou neschopnosťou zákonnej sudkyne. Uvedený prieťah v konaní však možno zatiaľ považovať za ojedinelý, pričom ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že sťažnosť predsedovi okresného súdu podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) podala sťažovateľka v podstate súbežne so sťažnosťou ústavnému súdu podľa čl. 127 ústavy, pričom ďalší priebeh konania naznačuje účinnosť opatrení prijatých zo strany orgánov riadenia súdu (v danom prípade ide o upozornenie zákonnej sudkyne na povinnosť konať vo veci bez zbytočných prieťahov a kontrolu plynulosti ďalšieho postupu vo veci).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že postup okresného súdu v danej veci signalizuje len ojedinelý prieťah, ktorý bol zo strany okresného súdu napravený, v dôsledku čoho celková dĺžka konania i doterajší postup okresného súdu dostatočne neodôvodňujú možnosť kvalifikovať ho po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ako porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavne relevantným spôsobom. Až pokračujúca nečinnosť okresného súdu by eventuálne mohla spôsobiť porušenie práv zaručených čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru), čo však ústavný súd v súčasnom období posúdiť nemôže. Uvedené zakladá v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu (III. ÚS 161/2013, III. ÚS 705/2014 a ďalšie) dôvod pre odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Ústavný súd však pripomína, že prípadne ďalšie (dlhšie) obdobie nečinnosti všeobecného súdu, resp. iné jeho konanie (neefektívny, nesústreďený postup súdu), ktoré by boli v príčinnej súvislosti s porušovaním základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy alebo práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, by nemuseli byť prekážkou prípustnosti

opätovného konania a rozhodovania vo veci samej podľa § 24 zákona o ústavnom súde. Dlhšie obdobie (táto otázka závisí od povahy veci) by totiž mohlo založiť inú kvalitu posudzovania zbytočných priet'ahov v súdnom konaní.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2015